

Persbericht toezichtsrapport rubricering AIVD

Bij de uitoefening van zijn taken heeft de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) in belangrijke mate te maken met staatsgeheime informatie. Staatsgeheime informatie raakt het belang van de Staat of van diens bondgenoten. Voorkomen moet worden dat staatsgeheime informatie ter kennis komt van personen die niet tot kennisneming daarvan gerechtigd zijn. Staatsgeheime informatie moet op een voorgeschreven wijze als zodanig worden aangemerkt (gerubriceerd).

De Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (hierna: de Commissie) heeft een onderzoek verricht naar de vraag of de AIVD de rubricering van staatsgeheimen juist toepast.

Op 15 augustus 2012 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het toezichtsrapport van de Commissie doorgestuurd naar beide Kamers der Staten-Generaal.

De AIVD dient zich bij het rubriceren van informatie te bewegen binnen het daarvoor geldende wettelijke kader. Dit betreft voornamelijk het Voorschrift informatiebeveiliging rijksoverheid – bijzondere informatie (het Vir-bi).

De Commissie heeft bij haar onderzoek vastgesteld dat de algemene regels die in het Vir-bi zijn neergelegd niet of nauwelijks door de AIVD in interne regelgeving nader zijn uitgewerkt. De interne regelgeving is verouderd, niet breed intern beschikbaar of biedt onvoldoende houvast voor de praktijk.

De Commissie acht het van belang dat de AIVD komt tot een nadere, op de praktijk gerichte, invulling van de rubriceringsrichtlijnen. Zij vindt het aangewezen om hierin in het bijzonder aandacht te besteden aan de criteria voor de verschillende rubriceringsniveaus (confidentieel, geheim en zeer geheim).

Ondanks de afwezigheid van een intern uitgewerkt kader heeft de Commissie geconstateerd dat, hoewel er zeker verbeteringen mogelijk zijn, het rubriceren over het algemeen goed verloopt. Dit geldt in het bijzonder voor de rubricering van operationele informatie, informatie die rechtstreeks betrekking heeft op de taakuitoefening van de AIVD. De staatsgeheime rubricering van informatie van de AIVD die slechts indirect is gerelateerd aan de taakuitoefening staat wat de Commissie betreft meer ter discussie.

De AIVD moet volgens het Vir-bi na verloop van tijd actief onderzoeken of de staatsgeheime rubricering kan worden herzien of beëindigd. Dit kan leiden tot het derubriceren van informatie.

De Commissie constateert dat een structureel derubriceringsprogramma bij de AIVD afwezig is. De AIVD doet hier geen actief onderzoek naar.

De Commissie wijst erop dat deze actieve verplichting volgens het Vir-bi wel aan de AIVD is opgelegd en dat de AIVD deze bepaling ook heeft overgenomen in de eigen interne regelgeving. In de praktijk echter wordt de rubricering van informatie alleen passief gezien en eventueel heroverwogen bij het uitbrengen van ambtsberichten of bij de behandeling van inzageverzoeken.

De Commissie is zich bewust van de complexiteit van het actief derubriceren van staatsgeheime informatie maar wijst ook op het maatschappelijke belang, dat gediend is met een zo groot mogelijke transparantie.

De archiefbescheiden van de AIVD moeten volgens de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002 na verloop van tijd ofwel worden vernietigd ofwel worden overgebracht naar het Nationaal Archief. Aan de overbrenging dan wel vernietiging moet een vastgestelde selectielijst ten grondslag liggen. De Commissie constateert dat betreffende de AIVD nog altijd geen selectielijst is vastgesteld op grond waarvan kan worden overgegaan tot overbrenging van archiefbescheiden naar het Nationaal Archief dan wel vernietiging van niet langer relevante gegevens. Het ontbreken van een selectielijst zorgt ervoor dat alle gegevens door de AIVD zorgvuldig moeten worden bewaard. Dit geldt zowel voor de digitale gegevensdragers als de papieren archieven. De discussie die hieromtrent gaande is en al jaren in een impasse verkeert, zal moeten worden beslecht.

De Commissie acht het aangewezen dat op korte termijn een selectielijst wordt vastgesteld.